

Examenul de bacalaureat național 2015

Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Varianta 7

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;

Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă fracțiuni de punct. Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total obținut pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

a. A cím és a szöveg kapcsolata

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: a mondat értékű cím jelentése metaforikus, sűríti a vers mondanivalóját, s kiemeli a költemény kulcsszavát (*új*) és egyik alapképét (*vizek*). A vers ars poetica, a költészet megújítására vállalkozó lírikus programját fogalmazza meg. A címben szereplő víz, a vízen „járás” motívuma jelölheti Ady küldeteses költői szerepfelfogását is.

b. A költemény szimbólumai, toposz értékű képei

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: a vers toposz értékű képei az *út*, *utazás*, a *hajó*, *hajós*; nagybetűs szimbólumok az *új Vizek*, *Holnap hőse*, *Élet*. Az *út*, *utazás* motívum jelentései: életút, a világ megismerésének útja, a költői lét útja. A *hajó* az utazás, a kaland, a felfedezés, az élet, az életen való biztonságos átjutás szimbóluma. A *hajós*, illetve a szabadság és kaland mámorától megrészesült evezős a lírai én jelképe. A *Holnap hőse*, illetve a *hegedős* ugyancsak a vers beszélőjére vonatkozik, jelentésük: a jövő dalnoka, olyan művész, aki elutasít minden régit, s akinek költészetét egyszerre ihleti a szent és a profán (*hajtson szentlélek vagy a korcsma gőze*). Az *Élet* szimbólum lehetséges jelentése: a teljesség, mely egyaránt vonatkozik magára az életre és a költészet világára.

c. A lírai énnel a hagyományhoz való viszonyulása

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: a lírai énnel a hagyományhoz való viszonyulását konkrétan a negyedik strófa tagadó mondata fogalmazza meg: elutasít mindent, ami régi (*Nem kellenek a megálmodott álmok*). Az eredetiséget nyilvánítja ki értéknek (hatszor ismétli meg az *új* melléknevet, a vers beszélője az élet és a költészet *szűz Vizeire* hajózna). A vers első strófájában a lírai én magát a *Holnap hőse*-nek nevezi, az utolsóban pedig határozottan elzárkózik a megszokottól is (*Én nem leszek a szürkék hegedőse*).

d. Az ismétlés alakzatának szerepe

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: az ismétlés egyrészt szövegszervező: mindenik strófa azonos módon épül fel, első sorát megismétli az utolsó sor, a szakaszok harmadik sora pedig azonos. A sorismétlések egyrészt kifejezhetik az élet és a költészet sürgető birtokbavételének vágyát (*Szállani, szállani, szállani egyre... Röpiülj, hajóm*), a lírai én határozottságát (*Nem kellene a megálmodott álmok... Én nem leszek a szürkék hegedőse*), másrészt önbiztatásként hatnak (*Ne félj, hajóm... Röpiülj, hajóm*). A sorokon belüli szóismétlés (*új, Vizek, Holnap hőse*) szerepe a hangsúlyozás, nyomatékosítás.

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat

5 pont

Helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat *3 pont*, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat *3 pont*, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat *1 pont*.

Helyesírás, nyelvhelyesség

5 pont

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Bármely, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

a. A kommunikációs funkció megnevezése és indoklása

4 pont

A kommunikációs funkció megnevezése *2 pont*, az indoklás *2 pont*.

Lehetséges válasz: A szövegben információközlő funkció érvényesül: a közlő mondatokból álló szövegben a szerző Janus Pannonius származásáról, eredeti nevéről, ifjúságáról, illetve költői munkásságáról közöl információkat.

b. Janus Pannoniusra vonatkozó szókapcsolatok

6 pont

Lehetséges válasz: csillogó egyéniség, tudós költő, Vitéz János unokaöccse

c. Janus Pannonius Itáliába utazásának célja

5 pont

Lehetséges válasz: A Hunyadiaknak szükségük volt jól képzett értelmiségre, így jut el a már költőnek bizonyult ifjú ember a Körös-partról a Hunyadiak anyagi támogatásával a nagyhírű itáliai iskolákba.

d. Szövegalkotás

Az elbeszélő szövegtípus követelményeinek betartása (eseménysor, időbeliség, személyes elbeszélői nézőpont)

5 pont

A témához való igazodás

5 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvhelyesség, helyesírás

5 pont

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

a. A történetalkítás sajátosságai a választott alkotásban

5 pont

Érvényes, a kor és a választott irodalmi alkotás ismeretén alapuló, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: a metonimikus és/vagy metaforikus történetalkítás sajátosságainak kiemelése (pl. lineáris cselekményvezetés, kronologikusság, ok-okozati összefüggés az események között, a történet a valóság illúzióját kelti: valószerű hely, idő, szereplők / idősíkváltás, megszakítottság, metaforikus motívumok/mozzanatok, metaforikusság a tér-és időszerkezetben)

b. A szereplők viszonyrendszere

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: fő- és mellékszereplők viszonya, állandó/változó viszony, alá-fölérendeltségi viszony, harmonikus/diszharmonikus kapcsolat, kapcsolat hiánya stb.

c. A hős(ök) jellemzésének technikái

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: elbeszélői leírás, más szereplők általi jellemzés, cselekedtetés, beszéltetés, környezet általi jellemzés, párhuzamba állítás, túlzás, felnagyítás, eszményítés stb.

d. A hős(ök) sorsának példázatosága

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: a hős eszmék/értékek képviselője, a harmónia visszaállításának megvalósítója, a hős sorsa példázhatja hatalom és erkölcs, társadalom és egyén viszonyát, illetve azt, hogy milyen eszmék, célok, magatartásformák vállalása teszi értelmessé, értékessé, emberhez méltóvá az életet stb.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat

5 pont

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, tartalmi és formai jegyek betartása *5 pont*, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, két-három jellemző tárgyalása *3 pont*, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat *3 pont*, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, kísérlet értekező szöveg alkotására *1 pont*.

Helyesírás, nyelvhelyesség

5 pont